

*Nie jesteśmy w stanie nauczyć ludzi wszystkiego;
możemy tylko pomóc, by odkryli to we własnym wnętrzu.
(Galileusz).*

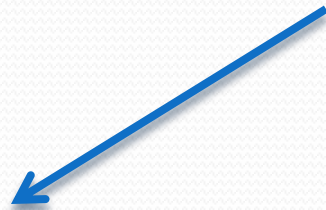
Zachowania trudne, a komunikacja AAC.

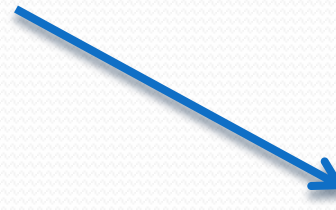
Opracowała: mgr Aneta Nowak

Behawioralne

NADMIARY

DEFICYTY

ZACHOWANIE TRUDNE:

To zachowanie które :

- › zagraża bezpieczeństwu- angażującej się w nie, osobie oraz osób z otoczenia;
- › ogranicza lub uniemożliwia osobie angażującej się w nie:
 - naukę;
 - dostęp do miejsc użyteczności publicznej;
 - przebywanie w grupie rówieśniczej;
 - właściwe funkcjonowanie w domu/ szkole.

Wyróżniamy zachowania:

- destrukcyjne;
- agresywne i autoagresywne;
- zakłócające;
- rytualistyczne;
- zaburzenia rytmu potrzeb fizjologicznych;
- nieprawidłowe reakcje emocjonalne;
- nieprawidłowa mowa.

Czynniki oceny szkodliwości zachowań trudnych:

- › nasilenie; (dużo-mało)
- › częstotliwość; (często- rzadko)
- › czas trwania; (długo- krótko)

Dlaczego występują zachowania trudne?

Funkcje zachowania:

- › ucieczka;
- › uwaga, pozyskanie czegoś;
- › stymulacja (*wzmocnienie automatyczne*).

OCENA FUNKCJONALNA

Pozwala na:

- › określenie zachowania trudnego;
- › zidentyfikowanie wydarzeń wpływających na wystąpienie zachowania;
- › zidentyfikowanie **funkcji** zachowania;
- › przygotowanie interwencji.

Bezpośrednia ocena funkcjonalna:

Opis ABC- polega na zapisywaniu podczas obserwacji

A- bodziec poprzedzający (bodźce występujące przed zachowaniem)

B- zachowanie (co dziecko robi, nie interpretujemy zachowania!)

C- konsekwencja (bodźce, zdarzenia, konsekwencje, które wystąpiły po zachowaniu)

A : **B** -> **C**

Przyczyny występowania zachowań trudnych:

- Zachowanie jest zachowaniem wyuczonym będącym pod kontrolą wzmocnień pozytywnych;
(uderzanie głową o podłogę- uzyskanie uwagi nauczyciela)
- Zachowanie jest zachowaniem wyuczonym będącym wynikiem chęci uniknięcia bodźca awersyjnego;
(uderzanie się pięścią w głowę- wyjście z głośnego pomieszczenia)
- Zachowanie jest zachowaniem będącym sposobem dostarczenia sobie bodźców;
(gryzienie się w rękę- dostarczenie bodźców czuciowych)
- Zachowanie jest zachowaniem będącym wynikiem nieprawidłowego funkcjonowania w zakresie procesów fizjologicznych;
- Zachowanie jest zachowaniem będącym wynikiem kilku w/w powodów.

Działania proaktywne w przypadku wystąpienia zachowań trudnych:

-kontrola bodźcowa

dostosowanie otoczenia eliminując / ograniczając bodźce wywołujące zachowanie

-zmiany w programie

obniżenie poziomu trudności zadania, dostosowanie materiału i zadań(uczeń nie może się nudzić)

-zmiany w systemie motywacyjnym

weryfikacja systemu motywacyjnego

-zmiany w środowisku

organizacja czasoprzestrzeni (wielkość pomieszczenia, długość trwania zajęć, wielkość grupy i jej członkowie), stosowanie podpowiedzi w celu uzyskania sukcesu, plan dnia/aktywności

-systematyczna uwaga i aprobata

-praktyka pozytywna

wykonanie zachowania właściwego zaraz po wystąpieniu zachowania trudnego

-spokojna i neutralna postawa, proste jasne polecenia

-interwencja przed pełnym kryzysem

PRZERWIJ- PRZEKIERUJ- WZMOCNIJ

Nie wszystkie zachowania są zachowaniami komunikacyjnymi, jednak rozwój komunikacji znacznie zmniejsza ilość zachowań trudnych.

W PROCESIE ROZWOJU KOMUNIKACJI AAC ZACHOWANIE TRUDNE ZWANE JEST **KONTEKSTOWO NIEPOPRAWNYM ZACHOWANIEM** .

Jest to zachowanie, które występuje w złym miejscu, o złej porze, trwa zbyt długo, jest za słabe lub zbyt silne.

- Klasa Oli idzie na basen. Ola przeraźliwie płacze na basenie. Nauczyciel wyprowadza Olę. Ola przestaje płakać. (funkcja zachowania?) UCIECZKI
- Krystian widzi kolegę słuchającego MP3. Krystian podchodzi, uderza kolegę, zabiera MP3. Krystian słucha MP3. (funkcja zachowania?) POZYSKANIA CZEGOŚ
- Michał siedzi sam przy stole. Nagle uderza głową o stół. Nauczyciel siada przy nim. Michał już nie uderza się w głowę. (funkcja zachowania?) UWAGI
- Jan ma wykonać zadanie, które jest dla niego nowe. Nagle zgłasza potrzebę wyjścia do toalety. (funkcja zachowania?) UCIECZKI

KNZ powiązane jest z brakiem funkcjonalnych umiejętności komunikacyjnych.

FRAZ

FUNKCJONALNIE RÓWNOWAŻNE ALTERNATYWNE ZACHOWANIE

-to zachowanie zastępcze, często komunikacyjne, które pełni taką samą funkcję jak KNZ

DZIEWIĘĆ KLUCZOWYCH UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACYJNYCH

EKSPRESYWNE	RECEPTYWNE
1. prośba o wzmocnienie	1. właściwa reakcja na odroczenie/ pozbawienie wzmocnienia (<i>poczekaj/nie</i>)
2. prośba o pomoc	2. zmiana aktywności
3. prośba o przerwę	3. wykonywanie instrukcji/poleceń
4. odmowa	4. podążanie za planem dnia
5. akceptacja	